

ד. המברך את השם – במזיד דינו בכרת (אם מן הכתוב במפורש בפרשת המגדף – לרע"ק, אם מגזרה שוה 'חטאו ישא' – 'ונשא חטאו' מפסח, לחכמים), ובהתראה – בסקילה.
 בשוגג – לרע"ק מביא קרבן, ואעפ"י שאין בו מעשה ממש (הואיל ובא בו כרת במקום קרבן). ולחכמים – פטור לפי שאין בו מעשה.
 הרמב"ם פסק לפטור. ואין הדבר ברור לדינא (ע' לקוטי הלכות ב'עין משפט').

יא. אלו יולדות מביאות קרבן ונאכל, אלו מביאות קרבן ואינו נאכל, ואלו שאינן מביאות?

המפלת צורת אדם, או שפיר מרוקם, או שליה או 'סנדל' (– ולד שנפחתה צורתו), וכן היוצא מחותך – מביאה קרבן יולדת ונאכל (ההטאת).
 הפילה כמין בהמה חיה ועוף; רבי מאיר מחייב וחכמים אומרים עד שיהא בו מצורת אדם (ונחלקו הדעות מה נכלל בהגדרה זו – ע' נדה כג: רמב"ם איסורי ביאה י, ט; מגיד משנה שם).
 שפחה כנענית שהפילה – דינה כישראלית (אשה). ועבד ושפחה הוקשו לנשים למצוות).
 אלו מביאות קרבן ואינו נאכל; ספק אם הפילה ולד ממש או מין פטור. וכן שתי נשים שאחת הפילה מין חיוב ואחת מין פטור, ונתערבו. אמר רבי יוסי: אם שתיהן לפנינו, יביאו שתיהן חטאת ויתנו עליה שתעלה לחובת היולדת, ותאכל.

א. יש אומרים שר' יוסי בא לפרש דברי תנא קמא ואין כאן מחלוקת (שיטמ"ק, מהרא"ש; וכ"כ התוס' כב: ד"ה אס). ואולם הרמב"ם (והרע"ב) מפרש שנחלקו בדבר, ומשמע שפסק כתנא קמא שאין מביאות חטאת אחת בהתנאה.

ב. חטאת העוף הבאה על הספק – חובה ולא רשות (חזו"א נגעים יג, ח).

אלו שפטורות מקרבן – המפלת שפיר מלא מים, מלא דם, מלא גנינים; המפלת כמין דגים וחגבים שקצים ורמשים; המפלת יום ארבעים או קודם לכן; ויוצא דרך דופן (אשה כי תזריע וילדה – עד שתלד ממקום שמזרעת). רבי שמעון מחייב ביוצא דופן (ואם נקבה תלד – ריבה).

דפים ז – ח

יב. מה דין המקרים הבאים לענין חיובי קרבן?

- א. המפלת בתוך ימי טהרה שלאחר הלידה, או לאחר מלאת ימי טהרה, או בלילה שבינתיים.
- ב. זב שראה זיבה נוספת ביום השביעי של שבעה נקיים, או כשראה לאחר שבעה.
- ג. האשה שיש עליה כמה ספק-לידות או ספק-זיבות.
- ד. האשה שיש עליה כמה לידות או זיבות ודאיות.
- ה. האשה שיש עליה לידה / זיבה ודאית (או כמה), עם כמה ספיקות.

א. המפלת בתוך ימי טהרה, כלומר תוך שמונים יום ללידת נקבה – אינה מביאה קרבן נוסף אלא נפטרת בקרבן-יולדת אחד לשתי הלידות.
 הפילה ביום שמונים-ואחד, אפילו היתה אותו יום שבת שאינה ראויה להבאת קרבנותיה בו ביום – חייבת קרבן נוסף.

הפילה לאור שמונים ואחד; בית שמאי פוטרים מן הקרבן מפני שלא יצאת לשעה הראויה לשום קרבן, ובית הלל מחייבים שהרי כלו ימי טהרה ומעתה היא מונה ימי טומאה וימי טהרה אחרים. ועוד, שהלילה

ג. נחשב כיום שלאחריו לכל דבר (ובית שמאי השיבו על טענותם. ובברייתא מובאת דרשה מאו לבת – לרבות אור לשמונים-ואחד לחיוב). הלכה כבית הלל.

ב. זב בעל שתי ראיות פטור מן הקרבן. ואם ראה זיבה חדשה בשבעת ימי נקיים שסופר – אינו מתחייב בקרבן לתנא דברייתא, שסובר כל ראייה שסותרת אינה מביאה לידי קרבן. ואפילו ראה או שלש ראיות אינו מביא קרבן, שכיון שהתחיל בספירה הרי זו ראייה הסותרת שאין בה חיוב קרבן. ואין חילוק בין שראה בתחילת שבעת הימים או בסופם (עפ"י רמב"ם הל' מחו"כ ג, ד. וע"ע ערו"ל ג). ואולם בשיטה מקובצת (אות ט) כתב להסתפק שמא דוקא ביום השביעי, אבל אם ספר יום או יומים וראה שלש ראיות – חייב. ראה בלילה שלאחר השבעה, וכל שכן אם ראה לאחר מכן – הרי זו זיבה חדשה המחייבת קרבן בשלש ראיות.

זב בעל שלש ראיות שנתחייב בקרבן; אם ראה בתוך שבעה לזיבתו – אינו מתחייב בקרבן נוסף. ראה ביום השמיני שלש ראיות – חייב בקרבן נוסף. ראה בלילה שבין שביעי לשמיני; לדעת האומר 'לילה לאו מחוסר זמן' (כן דעת ריו"ח) – חייב, כאילו ראה ביום שלמחרת. ולדעת האומר 'לילה מחוסר זמן' (חזקיה) – אם ראה שתיים בלילה ואחת ביום שלמחרת, או שלש ראיות בלילה – פטור. ראה אחת בלילה ושתיים למחרת – חייב. כן אמר ר' יוחנן – לפי שראיה ראשונה מצטרפת לטומאת זיבה אפילו כשאינה בזמן חיוב, והרי הוקשה לטומאת קרי בעלמא. וכן הלכה (רמב"ם מחו"כ ג, ג-ד). עוד בשאלת לילה מחוסר זמן – ע' חגיגה ט זבחים יב מנחות ק).

ג. האשה שיש עליה כמה ספק-לידות או ספק-זיבות – מביאה קרבן אחד, 'חטאת העוף הבאה על הספק', ואינו נאכל. ומותרת באכילת קדשים. ואינה מביאה קרבנות נוספים. מבואר מדברי רש"י ועוד, שאסור לה להביא קרבנות נוספים. ויש מי שצדד לדייק שהרשות בידה להביא (ע' אבי עזרי (רביעאה) מחו"כ א, י). אף עולות אינה מביאה על שאר הספקות, כי העולה אינה באה אלא לאחר החטאת (עפ"י מנחת חינוך קסח, ז).

ד. על כמה לידות או זיבות ודאיות – מביאה קרבן אחד להתיירה בקדשים, והשאר עליה חובה. מרש"י מבואר שמדין תורה חייבת בקרבן על כל לידה / זיבה. ובתוס' משמע שלדעת רשב"ג מן התורה די באחד, כטבילה אחת המטהרת מטומאות הרבה. ושיטת הראב"ד (מחו"כ א, י; בפירוש לתורת כהנים תוריע) שאם מביאה קרבן אחד על כולן – אין השאר עליה חובה, וזהו שלימד רשב"ג כדי להויל מחיר הקינים. וגם חכמים מודים לדבר מעיקר הדין אלא שנמנעו מלגלות זאת כדי שיביאו קרבן על כל לידה ולידה, אך אם הביאה עבור כל הלידות באמת נפטרה לגמרי (עפ"י מפרשים). רבי יוחנן בן נורי אומר שיש לה לומר שהקרבן שמביאה הוא על הלידה / הזיבה האחרונה. טעמו משום שחושש לפשיעה, שאם לא נצריכנה לומר כן, תהא סבורה שאין השאר עליה חובה ותפשע ולא תביאם. או שמא תימנע מלהביא קרבן על הלידה הבאה (ערש"י). ורבי עקיבא אומר שאין צריך.

קרבן לידה אינו עולה לזיבה, וכן להפך, אלא צריכה להביא קרבן על הלידות וקרבן על הזיבות כדי לאכול בקדשים, כדתניא בתורת כהנים (תוס', מובא בשטמ"ק את כא; רש"ש. ויש מפרשים אחרת דברי התו"כ ולדבריהם אין לנו מקור לדין זה).
 ויש סוברים שבספק לידה עם ספק זיבה, די בקרבן אחד (עפ"י שטמ"ק מהרא"ש. ועתוס' נדה כא. ד"ה ואינו; ערוך לנר כאן).

ה. האשה שיש עליה לידות ודאיות עם לידות מסופקות, או זיבות-ודאי עם זיבות-ספק – מביאה שתי קנין, אחת על הודאי ואחת על הספק. של ודאי נאכלת (ואם יש לה כמה ודאיות – השאר עליה חובה, כנ"ל).
 ושל ספק אינה נאכלת (ואין השאר עליה חובה). כן דעת תנא קמא בבבלייתא לפי גרסה אחת.
 וכן הובא ברמב"ם. ואולם יש אומרים שבקרבן אחד שמביאה על הודאי, נפטרת מן הספקות (וכ"ה בתוספתא. ע' במפרשים).

פרק שני; דף ח

ג. אלו הם מחוסרי כפרה?

ארבעה מחוסרי כפרה הם: הזב, הזבה [חילקם התנא מפני שחלוקים בעיקר טומאתם, שזב מיטמא בראיות או בימים ואילו הזבה אינה מיטמאה אלא בימים, שרואה שלשה ימים רצופים. זב אינו מיטמא באונס וזבה מיטמאה באונס. ועוד, שזה בלובן וזו באודם. עפ"י גמרא; תוס'; ספר החינוך קפג], היולדת, והמצורע. כל אלו חייבים בהבאת קרבן להתירם באכילת קדשים ובכניסה למקדש.

רבי אליעזר בן יעקב אומר: גר מחוסר כפורים עד שיוזק עליו הדם. וכן הגזיר – לשתיית יין והתר תגלחת וטומאה [ואילו תנא קמא אינו מונה אלא את המחוייבים קרבן להתירם בקדשים, ולא גר שקרבנו מתירו לבוא בקהל. ולא נזיר שקרבנו מתירו בין של חולין].

יש מפרשים שלדעת חכמים יכול הגר לאכול בקדשים קודם הבאת קרבן. ולראב"י אינו אוכל (רגמ"ה. וכ"מ בפירוש המשנה לרמב"ם וברע"ב. וכתב בפיה"מ שהלכה כחכמים). וי"א שגם לת"ק אסור בקדשים עד שיביא קרבן (עפ"י רש"י; שטמ"ק את ג). ויש סוברים שלדעת ראב"י מותר הגר לבוא בקהל קודם הבאת קרבן ורק באכילת קדשים אסור (ע' לקוטי הלכות). ויש חולקים (עפ"י תוס' לעיל ב. וע"ע: באר שבע, ברכת הזבח, צאן קדשים, הגהות ר"צ ברלין; ערוך לנר; אבני נזר יו"ד שמג-שמד; חזון איש; חו"ב ב, ט).

יש מפרשים שאין כאן איסור ממש לבוא בקהל אלא הקרבן מכשירו להיות מיוחס להתחשב בקהל ישראל, ויתרון קדושה הוא (כן משמע ברמב"ם מחו"כ א, ב כפי שפירש החזו"א וסייע לשיטה זו. ע' בלקוטים שבסוף קדשים עמ' קסט. וע"ע זכר יצחק כט, ל ד"ה ונראה לפרש; חדושים ובאורים ב, ט; שרידי אש ח"ב סו, יב).

דפים ח – ט

יד. א. מה דינו של גר לענין חיוב הבאת קרבן בגירותו?
 ב. גר תושב – האם הוא מותר בעשיית מלאכה בשבת?